

Mijn vrijwilligerswerk – Joep Wijsbek

Ik heb de uitdaging van Heleen van Egmond, die mij via Diana van den Eijnden bereikte, opgepakt. Hierbij mijn verhaal.

Mijn eerste 'vrijwilligersbaantje' was als bestuurslid bij de Wereldwinkel Eindhoven in 1998. Ik had kort daarvoor van mijn specialist gehoord dat hij het niet langer verantwoord vond dat ik nog langer zou blijven werken. Dat werd vervolgens door de bedrijfsarts van de UWV officieel bevestigd: ik werd 100% arbeidsongeschikt verklaard.

Na 30 jaar in het bedrijfsleven, waarvan een jaar of tien als consultant en later als vestigingsmanager van het Centrum voor Loopbaanontwikkeling bij een vrij groot adviesbureau, kwam ik ineens in een voor mij totaal andere wereld terecht; de wereld van het vrijwilligerswerk. Ik heb me in het begin verbaasd hoezeer de 'spelregels' in een vrijwilligersorganisatie verschilden van die van de organisaties waar ik eerder gewerkt had en die ik in mijn adviesprojecten ontmoet had. Ik vond het erg boeiend om dit te ervaren.

De stap naar de Wereldwinkel was voor mij in sommige opzichten minder groot dan je zo op het eerste gezicht zou denken. Ik heb aan het begin van mijn loopbaan namelijk vijf jaar bij de Bijenkorf gewerkt, als opleidingsfunctionaris en later als personeelchef. En de Bijenkorf is ook een winkel. Dit had nog een interessant bijkomend voordeel. Dankzij mijn oude contacten konden we bij de Wereldwinkel gebruik maken van de hulp medewerkers van de Bijenkorf. Zij hielpen ons bij de etalage-opmaak, de winkelinrichting en ze hebben zelfs op een keer een training in het voeren verkoopgesprekken voor de vrijwilligers van de Wereldwinkel verzorgd. Later hebben we ook van de Rabobank Eindhoven een soortgelijke hulp gehad, bij de automatisering.

Wat ik hiervan leerde was dat in een vrijwilligersorganisatie met name de motivatie en de betrokkenheid van de medewerkers een andere is dan de motivatie van de meeste medewerkers in een commerciële organisatie, maar dat een aantal bedrijfskundige principes vanuit het bedrijfsleven, met enige aanpassing, prima toepasbaar zijn in (de meeste) vrijwilligersorganisaties. Dat kwam mij, later in mijn 'loopbaan', toen ik bij VrijwilligersPunt werkte, goed van pas.

Na deze periode bij de Wereldwinkel heb ik me enkele jaren vooral toegelegd op de opzet en ontwikkeling van een eigen filosofische praktijk: Medina | dialoog & reflectie. Ik ben ook lid geworden van de Vereniging Filosofische Praktijk. Want, en dat heb ik nog niet verteld, ik heb na een opleiding aan de PABO een academische studie filosofie gevolgd. Ik ben dus filosoof. In deze fase van mijn 'loopbaan' heb gedurende een jaar een waardevolle hulp gehad van mijn dochter, die inmiddels afgestudeerd was als psycholoog, maar niet zo

Medina

dialoog & reflectie

gemakkelijk een betaalde baan kon vinden. Medina | dialoog & reflectie was in deze tijd een stichting, met een officiële inschrijving bij de Kamer van Koophandel. Interessant detail

is dat mijn zoon, die economie heeft gestudeerd, in die tijd een aantal jaren de financiële administratie van de stichting verzorgd heeft. Ik heb twee kinderen, die op deze manier allebei betrokken waren bij mijn filosofische praktijk. Daar heb ik van genoten. In deze tijd ben ik ook een jaar of vijf bestuurslid geweest van de Vereniging van ZKM-beoefenaren

(VvZB), een beroepsvereniging waarbij ik in die tijd aangesloten was. Dat was ook een (pittig) 'vrijwilligersbaantje'.

Ik ben in 2002 verhuisd naar een woning in 'de Medina', in het centrum van Eindhoven. Daar woon ik nog steeds met veel plezier. Ik ben sindsdien twee keer een aantal jaren bestuurslid geweest van de VvE Medina Woningen en Ateliers, waarin ik me onder andere heb ingezet voor een verdere 'vergroening' van de Medina. Dit voorjaar hebben we hierbij nog enkele belangrijke stappen gezet, zodat de Medina nu echt 'een groene oase' geworden is, waar het goed toeven is.

Na tien jaar vrijwilligerswerk ben ik de opleiding Psychosynthese gaan volgen. Vervolgens heb ik me in mijn vrijwilligerswerk steeds meer gericht op de persoonlijke begeleiding en ontwikkeling van mensen. In deze periode ben ik ruim vijf jaar werkzaam geweest bij het project 'Van Mens tot Mens' van Humanitas. Een soort maatjesproject, waarbij je gedurende een bepaalde periode (maximaal anderhalf jaar) met iemand optrok die op de een of andere manier in de problemen was geraakt. Ik heb in deze jaren mensen met uiteenlopende 'problemen' begeleid, zoals iemand met beginnende Alzheimer, iemand met MS, iemand voor wie het leven voltooid was en voor wie het verder niet meer zo hoefde en iemand die na jaren dakloos te zijn geweest weer wilde integreren in de samenleving. Uiteraard hadden deze mensen ook professionele hulp, dus mijn rol hierbij was bescheiden. Ik ben ook nog even betrokken geweest bij de Humanitas Academie.

The logo for Humanitas, featuring the word "humanitas" in white lowercase letters on a blue speech bubble background.

Wat ik hier leerde, was dat ik me erg aangetrokken voelde door dit soort vrijwilligerswerk. Ik leerde ook de mens achter de patiënt zien en daarmee een vertrouwensband op te bouwen. Dit was voor mij een belangrijke stap in mijn loopbaan als vrijwilliger.

Het was in deze tijd dat ik een aanvullende opleiding 'Counseling in existentieel welzijn' aan de KU Leuven gevolgd heb. Ik ben sindsdien, inmiddels alweer meer dan acht jaar, lid van een internet Community Existentieel Welzijn, waar ex-deelnemers aan deze opleiding regelmatig met elkaar contact hebben. Dat is plezierig, omdat je anders toch heel vaak in je eentje dingen moet uitzoeken en zo mogelijk ook oplossen.

Na (eigenlijk naast) Humanitas volgde het VrijwilligersPunt (inmiddels Eindhoven DOET). Dat was in 2012. Mijn start hier was de functie van 'Talentscout', een nieuwe functie, waarin we met een klein groepje vrijwilligers, samen met een van de professionals van VrijwilligersPunt,

geprobeerd hebben een nieuwe visie op vrijwilligerswerk en de praktische vertaling daarvan inhoud te geven. We hebben in deze tijd ook geprobeerd een gestructureerd overleg tussen een aantal grotere vrijwilligersorganisaties in Eindhoven tot

stand te brengen. Vanuit de gedachte: waarin zou iedereen opnieuw het wiel moeten uitvinden? Jammer genoeg is dat niet echt gelukt, omdat we in de wielen werden gereden door een interventie van 'hogerhand'. Daar had ik goed de balen van. Vervolgens heb ik bij VrijwilligersPunt enkele jaren workshops voor vrijwilligers gegeven. Over thema's als zingeving, levenskunst, kernkwaliteiten e.d. Dat vond ik leuk om te doen.

In mijn tijd bij VrijwilligersPunt heb ik van nabij ervaren hoe veelomvattend en divers het vrijwilligerswerk is. En vooral ook hoeveel mensen op de een of andere manier actief zijn als vrijwilliger. In het afgelopen jaar bijna 50% van de Nederlanders boven de 15 jaar! Vrijwilligerswerk is niet meer weg te denken uit onze samenleving en neemt daarin zelfs nog steeds een belangrijkere plaats in. Het biedt ook veel mogelijkheden voor mensen in het kader van hun persoonlijke zingeving en ontwikkeling. Organisaties als het NOV en Movisie zorgen daarbij voor een professionele ondersteuning.

In deze tijd werd ik benaderd door iemand die als vrijwilliger werkte voor het Rode Kruis, samen met een adviseur van de GGD Brabant-Zuidoost met de vraag of we niet samen iets zouden kunnen ontwikkelen specifiek voor de doelgroep ouderen. Dat is toen 'POWER – Veerkracht' op leeftijd geworden. Een vrijwilligersorganisatie die een serie workshops verzorgde voor senioren over de vraag wat zij na hun pensionering verder met hun leven wilde doen. Power was een landelijk initiatief, dat ook de hulpmiddelen en methodieken ter beschikking stelde. De organisatie van de workshops en de 'bemensing' ervan waren een Eindhovense aangelegenheid. Ik behoorde intussen zelf ook tot deze doelgroep, dus dat kwam goed uit. POWER heeft een aantal workshops verzorgd onder andere voor de vrijwilligers van Vitalis en Archipel.

In 2017 vond ik een nieuwe uitdaging bij Vluchtelingenwerk Nederland. Ik bleef (en ben nog steeds) betrokken bij Eindhoven DOET, maar meer op de achtergrond, als ambassadeur. In deze periode kwamen er veel vluchtelingen uit met name Syrië en uit Eritrea naar Nederland.

Mijn taak was onder andere deze vluchtelingen, naast bij een aantal praktische zaken, te helpen bij hun integratie in de Eindhovense samenleving. De verhalen die ik in deze tijd hoorde waren zeer schrijnend. Wij, hier in het veilige en rijke westen, kunnen ons daar niet echt een voorstelling van maken. Ik heb ook gezien hoe groot de verschillen tussen deze vluchtelingen en onze cultuur zijn. Wat

het voor hen niet gemakkelijk maakte hier te aarden. Bij veel van deze vluchtelingen heerste bovendien de voortdurende angst om degenen die zij in hun vaderland hadden moeten achterlaten.

Met een van de vluchtelingen heb ik samen een boekje gemaakt over zijn vlucht uit Eritrea, de moeizame tocht door de hel van Afrika, de mensonterende gevangenschap in Libië en de overtocht op de Middellandse Zee naar Italië. Toen zijn schip op de Middellandse Zee kapseisde en hij bijna verdronk (hij werd op 't laatste moment gered door de Italiaanse marine) heeft hij zich voorgenomen dat als hij zou overleven hij een boek zou schrijven over zijn wederwaardigheden. Het samen schrijven van dat boek en vooral het samen praten over wat deze vluchteling allemaal meegemaakt had, heeft een diepe indruk op mij gemaakt. Het boekje is uiteindelijk via crowdfunding gepubliceerd en heeft inmiddels al een tweede druk bereikt. De betreffende vluchteling is op dit moment in de eindfase van een studie internationaal recht. Ik heb nog af en toe contact met hem.

In deze tijd heb ik ook enkele jaren als vrijwilliger gewerkt bij Vitalis. Ik heb daar samen met een geestelijke verzorger een aanbod ontwikkeld voor de bewoners om hun levensverhaal in kaart te brengen. Dat heeft onder andere geresulteerd in een

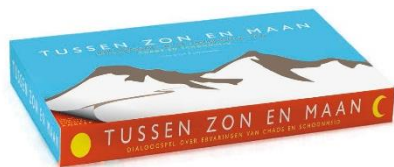
mooi boekje dat ik samen met een al wat oudere (85) dame geschreven heb over haar moeder, die in 1946 aan het einde van de Tweede Wereldoorlog in haar kraambed overleden was. Zij was opgegroeid in Rotterdam, waardoor ook de oorlogsjaren en het bombardement in 1940 uitgebreid ter sprake kwamen. Ik heb daarbij ervaren hoe belangrijk iemands levensverhaal voor iemand kan zijn. En hoe waardevol het is als iemand daarnaar met aandacht wil luisteren. Het kan ook een mooie aanleiding zijn om samen terug te blikken op iemands levensloop, de hoogtepunten en dieptepunten daarin.

In 2018 heb ik mijn twintigjarig 'jubileum' als vrijwilliger gevierd. Aanleiding om een soort balans voor mezelf op te maken. Een van de conclusies daarbij was, dat ik mij in de wereld van het vrijwilligerswerk prima thuis voel. Ik volg een aantal ontwikkelingen met veel belangstelling. Mijn persoonlijke betrokkenheid is in de loop der jaren steeds meer komen te liggen bij de persoonlijke begeleiding van mensen die op de een of andere manier in de knel zijn gekomen. Mijn ervaring is dat in het vrijwilligerswerk heel vaak een combinatie mogelijk is van persoonlijke ambitie en ontwikkeling aan de ene kant en de inzet voor en betrokkenheid bij anderen aan de andere kant. Soms verschuift het accent wat meer in de ene richting, op een ander moment wat meer in de andere richting. Mijn ervaring is ook dat het belangrijk is om je als vrijwilliger goed af te vragen welk soort vrijwilligerswerk het beste bij jou past. Niet alleen omdat het aansluit bij je competenties, maar vooral waardoor je als persoon, in je hart, geraakt wordt. Tot slot heb ik in mijn vrijwilligerswerk ervaren dat het erg plezierig is om met andere vrijwilligers samen te werken, je in te zetten voor een gemeenschappelijk doel. Mijn vrijwilligerswerk geeft mij veel voldoening en energie.

Eind 2018 heb ik vervolgens een nieuwe stap gemaakt in mijn vrijwilligersloopbaan en ben ik als vrijwilliger begonnen bij de Eik, een Inloophuis voor mensen met kanker en hun naasten. Toen nog gevestigd op een prachtige plek aan de Aalsterweg, sinds medio vorig in een winkelcentrum jaar aan het Klein Tongelreplein, nabij de Haagdijk in Eindhoven. Na een

aanvankelijke start als gastheer verzorg ik hier inmiddels een kleine twee jaar een maandelijks filosofisch café en twee keer per jaar een workshop 'Leren van je levenslijn', die ik onlangs heb omgedoopt in 'Naar een zinvol toekomstperspectief'. Beide activiteiten worden door de deelnemers als erg zinvol ervaren en ik beleef er zelf ook veel plezier aan. Begin 2020 heb ik bij de Eik het dialoogspeel 'Tussen Zon en Maan' geïntroduceerd. Dit spel heeft als doel om in een kleine groep in een zevental

bijeenkomsten op een 'dialogische' manier met elkaar in gesprek te raken over wat wel genoemd wordt een aantal 'contrastervaringen' in je leven. Het spel is mooi vormgegeven rond een aantal wezenlijke thema's, die iedereen in zijn eigen leven zal herkennen. Ik ben

hierover erg enthousiast en ook de deelnemers aan dit spel bij de Eik zijn zeer positief. Sinds enkele maanden ben ik in gesprek met IPSO (de koepel van de 75 Inloophuizen in Nederland) om dit spel ook elders te introduceren.

Naast mijn vrijwilligerswerk voor de Eik heb ik op dit moment nog twee andere vrijwilligersbaantjes. Ik ben enkele keren per jaar deelnemer aan het programma 'Mens achter de patiënt', opgezet door studenten voor studenten aan verschillende opleidingen in de gezondheidszorg. Daarin komen in een korte module studenten en mensen die ervaring hebben met zorg en ziekte driemaal samen om studenten uit het gezondheids- en

welzijnsdomein inzicht te geven in de impact van ziekte. En ik ben lid van het redactienetwerk van de Academie voor Geesteswetenschappen.

Mijn filosofische praktijk Medina | dialoog & reflectie bestaat nog steeds. Niet langer KvK-geregistreerd, maar als een soort 'klankbord' voor gesprekken met mensen die om uiteenlopende redenen met mij contact zoeken of met wie ik regelmatige contacten onderhoud. Als je hierin geïnteresseerd bent, kun je eens een kijkje nemen op mijn website: www.meditina.nu.

Als vervolg op het initiatief van Heleen nodig ik Jeanette Vermeulen en Tom van Campen uit om in het kader van het Nationaal Jaar van Vrijwillige Inzet ook een verhaal(tje) te schrijven over hun ervaring(en) als vrijwilliger.

Eindhoven, 5 januari 2021.

Joep Wijsbek